

CAITLIN MORANOVÁ

Autorka bestselleru *Jak být ženou*

A portrait of Caitlin Moran, a woman with curly brown hair, wearing a white short-sleeved button-down shirt and blue jeans. She has her hands in her pockets and is looking directly at the camera with a neutral expression.

VÍC NEŽ ŽENA

*Nesmírně vtipný a dojmavý manifest,
jak být slušným člověkem a navzdory
nespočetným stresům vést šťastný život.*

The Sunday Times

HOST

Přeložila
Kateřina
Klabanová

CAITLIN MORANOVÁ

**VÍC
NEŽ
ŽENA**

Brno 2022

More Than a Woman

Copyright © Caitlin Moran, 2020

Cover design © Two Associates

Cover photo © Alex Lake

Translation © Kateřina Klabanová, 2021

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2022

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0950-8 (PDF)

ISBN 978-80-275-0951-5 (ePUB)

ISBN 978-80-275-0952-2 (MobiPocket)

*Pro Sal, Loz a Nadiu — zkrátka ženstvo.
Víteř mých netopýřích křidel —
ačkoliv křidla samozřejmě jeřtě nemáme.
Viz kapitola pátá.*

Prolog

Září 2010

Sedím v pokoji pro hosty, kde mám zároveň pracovnu, a právě jsem pro dnešek skončila s prací. Vzletně odklepnu poslední tečku, zapálím si cigaretu a opřu se. Dneska jsem dopsala *Jak být ženou* a melu z posledního, ale vítězoslavně. Jako losos, když se vytře, respektive hlavou zplodí podařenou bichli.

Snažila jsem se vměstnat veškerou ženskou moudrost do dvou set dvaceti stránek, zachytit bílou pracující heterosexuálku a její zkušenosti se vším všudy pouhými devětaosmdesáti tisíci slovy. Svědomitě jsem zaznamenala nejobtížnější období v životě ženy: od třinácti do třicítky. Bolestná léta sebeutváření. Zmatená, zmatkující, vyděšená, odvážná léta, kdy se musíte objevit a stvořit, zas a znovu, než konečně spočinete v klidu a míru sama se sebou.

To jsou dost temná desetiletí, dumám. Ale jakmile ženská překročí třicítku, bohudíky ví, že to nejhorší má za sebou. Je silná v kramflecích a může vesele vyrazit do další dekády. A já si ji rozhodně hodlám vychutnat. Začnu doopravdy žít, užívat si života — teď hned!

Na oslavu se pokusím vyfouknout kroužek. Nepovede se mi. Ale co — teď budu mít řůru času, abych ho natrénovala. Dosáhla jsem dokonalosti. Můžu se věnovat nejroztodivnějším koníčkům.

Za mnou se něco šustne.

„Ježišmarjá — honem si to ulož! Já se z tebe vážně zblázním. Jak můžeš něco dopsat a neuložit si to? Nepamatuješ si snad, kolikrát už jsi takhle za ty roky přišla o svoje výplody?“

Otočím se — na posteli sedí rozcuchaná paní v leopardím kabátě, kterou bych popsala jako „postarší“, a s povzdechem mě sleduje. Vyvalím na ni oči.

„Babi?“ hlesnu konečně.

Protože vypadá jako — moje babička. Jenomže v martenskách. A ty martensky patří mně. Babi je dávno na pravdě boží, tak co tu dělá, převlečená za stárnoucí nezávislačku? Že by si to v nebi nějak rozházela a dostala padáka? Ať je to, kdo je to, moje reakce ji zjevně nadpřirozeně nakrkla.

„Babi? Babi? Ty krávo drzá — to jsem já. Ty. Já jsem ty. Z budoucnosti. Babi? To si snad děláš prdel? Je mi teprve čtyřiačtyřicet.“

Podívám se líp. Panebože — no jo, jsem to já. Já — a mnohem šedivější. Moje budoucí já asi čeká, že začnu třeštit — ale tu radost mu neudělám. Všichni jsme viděli nějakou tu verzi *Návratu do budoucnosti*. Víme, jak to funguje. Nedám se vyvést z míry.

„Tak jo, no,“ pokrčím rameny. „Seš já. Z budoucnosti. To je fajn. Cígo?“

Zdvořile jí nabídnu cigaretu.

„Ne, díky,“ odmítne upjatě. „Přestala jsem. Kouření ti nedělá dobře a v osmatřiceti kvůli tomu fakt začneš mít potíže. Debilní zlozvyk.“

„Když myslíš.“

Pořádně zašlukuju. Chvilí váhá — a pak se natáhne po krabičce.

„Příležitostně si jich pár dám. Na večírku. To se nepočítá.“

Zapálí si. Společně vyfoukneme kouř.

„Takže,“ navážu a zadívám se na ni. Ale jo — vypadá jako já. Má kratší vlasy. A v nich dva proužky šedin. Akné očividně nezmizelo, takže ty prachy za sajrajt na obličej jsem rovnou mohla vyhodit oknem. Nějak se jí — teda vlastně mně — ale zvětšil nos. Nebo se mi to jen zdá? Jak to?

„Nos ti roste celej život,“ řekneme jednohlasně. A unisono dodáme: „Jako dědovi.“

Povzdychneme si.

„Takže tys mě asi přišla varovat před nějakou budoucí pohromou, ne?“ tipnu si opatrně a pro jistotu stisknu „uložit“, kdyby ztráta tak zásadního dokumentu náhodou byla onou budoucí pohromou. Jestli jo, hůř se snad zápletky z *Terminátora* obšlehnout nedá. Už jen proto, že mám zálohu na externím harddisku.

„Ne, to ani ne,“ opáčí. „Přišla jsem se s tebou zasmát.“

„Cože?“

„No, v roce 2020 je dost šrumec a já bych se docela ráda jen tak bezstarostně pobavila, tak jsem se přišla vyhrát do... *nevinnějšího* já.“

Rozvalí se na posteli. Zakřupe to.

„To jsou jen záda,“ vysvětlí mi vleže. „Teda, záda a pánev. Nedovedeš si představit, co se ti s nima po čtyřicítce stane.“

„Co jsi s nima dělala?“ vybafnu na ni. „Já je potřebuju.“

„Ále, to ještě nic není,“ mávne rukou a za hekání se zase posadí. „Podívej se na tohle.“

Ukáže si na krk. Něco jí z něj visí.

„Lalok. Náš lalok. Sáhni si.“

Zkusmo do toho stalaktitu kůže cvrnknu prstem. Rozhoupe se jí jako krocanovi. A pokračuje dobře deset vteřin. Ucuknu. Káravě mlaskne.

„Víš, že jsem si ho nakonec docela oblíbila?“ dodá. „Když je toho na mě moc, hraju si s ním. Jako uvolňování stresu to zabírá.“

Když už jsem u ní, prohlížím si ji pořádně zblízka. Má vážně lalok a nekonečně dalších důvodů ke stížnostem — ale zdá se mi docela svěží a plná elánu. Proč?

„Botox, holka,“ vysvětlí a zase se rozvalí. „Promiň, trochu bych si tu u tebe odfrkla, jsem úplně hotová.“

„*Botox*? Ty sis nechala dát botox? Ale — to přece nemůžeš! To odporuje feminizmu! Právě jsem sepsala celou kapitolu o tom, jaká je to zrada všech hodnot, který vyznávám.“

Ukážu na laptop.

„No jo,“ připustí a potáhne. „Tomu jsem se s tebou taky přišla zasmát. Vážně přča,“ zachichotá se. „Člověka fakt pobaví, jak si myslíš, že už máš všechno vyřešený. Říkáš si“ — a teď už se vyloženě chechtá —, „že to nejtěžší je za tebou, vid’? Je ti čtyřiatřicet, máš dvě děti a namlouváš si — HAAHAAA! —, žes sežrala všechnu moudrost světa.“

Hystericky se rozkašle a sípá. Chápu, proč přestala kouřit — plíce jí zní jako dudy.

„No, myslím — a co?“ oduším zostrá. „Dovol, abych ti připomněla, že se mi podařilo dospět a přehoupnout se přes třicítku a nenechala jsem se udolat mrakem hovadin kolem, se vším jsem si impozantně poradila, takže nakonec slavím vítězství. S menstruací, ochlupením, masturbací, ztrátou panenství, s poruchou příjmu potravy, emancipací, zneužíváním ve vztahu, kašláním na drahou svatbu, s Extází, s neuvěřitelně bolestivým prvním porodem a překvapivě snadným druhým. Byla jsem na potratu a v nočním klubu s Lady Gaga, objevila jsem pravou lásku, čelila sexismu, zaujala jsem postoj

k pornografii, vychovala z obou dcer silnou a schopnou osobnost a konečně jsem na sebe sehnala ideální džíny. Strih Mom, značka Whistles za padesát devět liber. Je mi čtyřiatřicet a z nejrůznějších statistik vím, že teď — teď mě čeká nejlepší životní etapa. Co etapa, éra. Éra svrchanosti, protože jsem dospělá feministka, která se vypořádala s celou tou hromadou sraček a během pár neděl se konečně naplno vrhne do života: po všech stránkách sebevědomá a elegantní jako Gillian Andersonová, na vrcholu přitažlivosti, která ví, co jí sluší a přizpůsobila tomu šatník, a pravděpodobně se dám na vysokohorskou turistiku a přitom budu pod širým nebem citlivě zachycovat ty krásnější vrcholy olejomalbou — jen co slezu zpátky.“

Zírá na mě.

„To nejtěžší už jsem si odžila,“ melu zatvrzele dál. „Vím, jak být ženou. A teď už bude všechno v pohodě.“

Chvilí se nic neděje — a pak se zvedne, přejde ke mně a obejmě mě.

„Holka moje,“ pronese neskutečně něžně. „Holka moje milovaná.“

„Cože?“ zamumlám jí do prsou. Teda do svetříku z kašmíru, takže to v budoucnosti zase taková hrůza nebude. Kašmír je známkou luxusu. Že bych se stala — milionářkou?

„Ne. Ten je z e-shopu za 39,99 liber,“ uklidňuje mě a dál mi drtí obličej na kozách. „Hele, optimismus se rozhodně cení. Taková nálož energie je výborná. Tu si drž! Jenom — jenom jsem ti taky přišla říct, že dál si se ‚ženou‘ nevystačíš.“

„Cože? Jak to myslíš?“

„Prostě vstupuješ do věku zralosti, lásko. Dosavadní problémy jsi měla sama se sebou. A tyhle problémy má

zamlada skoro každá. Ale že jsi zralá, poznáš podle toho, že všechny tvoje problémy... jsou problémy ostatních lidí.“

„To nechápu.“

„Vyrovnaná ženská středního věku už není jenom žena. Z tebe se musí stát — víc než žena.“

Sedne si přede mě na bobek a vezme mě za ruce. Zase přitom hekne.

„Jenom si protahuju hýždě svalu,“ dodá na vysvětlení. „Podívej, nemůžu zacházet do detailů, to by nám trvalo celou věčnost, ale prostě po třicítce, po čtyřicítce, po padesátce to teprve bude místy vážně na hovno. Začnou se ti rozvádět kámošky. V manželství budete řešit, kdo dá kdy přednost čí práci. Se sexem už to taky není žádná sláva. Zestárnou ti rodiče a budou potřebovat tvou péči. A děti bohužel čeká puberta.“

„Ale přece to musí někdy polevit! Já na to čekám jako na smilování boží! Holky už si dělají snídani samy. Budu volná!“

„Nenapsala jsi právě dvacet tisíc slov o tom, jak šíleně mlátila puberta s tebou?“

Kývnu.

„A teď si představ, že bys byla vlastní rodič.“

Div se mi nezastaví srdce. Ježíš!

„Zapomeň na anonymní alkoholiky, co nevidět se z tebe stane čtvrtá složka záchranářů,“ pokračuje. „Tvoje další reinkarnace je telefonní ústředna pro lidi v hajzlu.“

Pantomimou naznačí operátorku v centrále: „Haló? Volající číslo jedna — máma a spadla ze schodů tři sta kilometrů daleko? Kristepane, to je mi tak líto, mami! Vydrž minutku — mám někoho na drátě. Volající číslo dvě — integrovaný záchranný systém, slyším. Nejlepší kámoška právě v kavárně zahlídla manžela v dost intim-

ním hovoru s tou novou slečnou na hlídání? Hned skáču do taxíku a jedu za tebou — jen co tady vyřídím další telefonát. Volající číslo tři — UKLIDNI SE! Pubertální dcera si právě uvědomila, že není krásná, takže její život ztrácí cenu? PANE BOŽE.“

Odloží imaginární telefon.

„A víš, jak manžel...?“

Srdce mi poskočí.

„V PŘÍŠTÍM ŽIVOTĚ TO BUDE MARK RUFFALO? JÓÓÓ — JÁ TO VĚDĚLA.“

Zvedne ruku, aby zarazila spirálu nadšení: „Ne. Ne, vám dvěma to pořád klapě.“

Podíváme se na sebe.

„No, tak to je přece... dobrá zpráva.“

„Víš, jak když se po telefonu pokoušíš sehnat někoho na opravu řekněme televize a oni se tě snažej odmáznout nějakým diletantem, Simonem nebo Devem, aby to ještě víc rozjebali? A manžel vždycky říká —“

„Vždycky říká: ‚Nech se přepojit na takovou jednu starší Skotku, na Janet, protože ta zaručeně prohlásí, že je to na pendrek a že to do dvou minut vyřeší. A taky že jo!‘“

„Jo. Ta jeho *teorie Janet*.“

„*Teorie Janet*.“

„Ta je dobrá. A?“

Ukáže na mě.

„A ta Janet, to seš teď ty. Ty seš Janet pro všechny lidi kolem. Jestli má někdo něco vyřešit, budeš se toho muset zhostit ty. Zapomeň na řádění po nocích nebo na cesty k sebeobjevování. Po tobě se teď bude chtít, abys sešivala trhliny společnosti. Zadarmo. To je totiž údělem žen ve středním věku.“

Zmlkne. Tohle se musí strávit.

„Takže — žádná vysokohorská turistika ani olejomalba?“ zeptám se smutně.

„Ne.“

Nemůžu popřít, že jsem zmalomyslněla. Mluvila jsem se svým budoucím já a je to stará pruda. Podvědomě si promnu krk, abych zahнала stres. A vážně nahmatám první známky laloku. Už povoluje. Dovedu si představit, že tuhle útěchu v následujících letech budu potřebovat.

„Ale stejně,“ namítnu a přinutím se rozzářit. „Dobrá zpráva je, žeš mě určitě přišla vybavit kouzelným amuletem nebo čarou mocí — jak jinak bys to nevolnictví přestála?“

Moje budoucí já se najednou zatváří vyhýbavě.

„Nee.“

„No a jaks to teda všechno zvládla?“

Znovu uhne pohledem. Pocítím první záchvěvy paniky.

„Počkej — ty sis tím otročením prošla, ne? Vrátila ses ke mně, protože jsi našla grál a všechno je zase v pořádku?“

Budoucí já vstane.

„Hele, já už musím — ta brána stroje času nebo co se za moment zavírá. Jenom si pamatuj, Caitlin — *jdi za svým srdcem!*“

Zmizí. A já jsem vzteky bez sebe. Přece ví, že já vím, že odpověď nikdy nezní: „Jdi za svým srdcem.“ Srdce je ňouma — nejradši by se válelo na gauči a čučelo, jak si v televizní show ostatní vybírají svatební šaty. Správná odpověď zní: „Vymysli si geniální plán a pak se ho koukej držet, i když budeš padat na hubu, a uvidíš, že se doplažíš k vítězství.“

Proč mi já lže? Na co se mám připravit? *Mám tolik otázek!*

Zase to šustne a budoucí já se znovu objeví.

„Díkybohu!“ vyhrknu. „Že seš zpátky. Já věděla, že by mě já nenechalo ve štychu! Dělej! Řekni mi toho co nejvíc. Do jakejch akcií mám investovat? Měla bych ten krk nějak posilovat? Pokusila ses aspoň vdát za Marka Ruffala? ŘEKNI MI, NA CO SE MUSÍM PŘIPRAVIT!!!!!!“

Budoucí já dotčeně zamrká.

„Přišla jsem si jenom pro tohle,“ opáčí a shrábne krabičku cigaret. „A — a —“

Cívím na ni. Aspoň jednu moudrost. *Jednu jedinou.*

„A... pij, co to dá — protože po čtyřicítce už ti přestane brát. Dojdou ti enzymy a bez nich je kocovina fakt ubíjející.“

„TO NEBUDU MOCT ANI PÍT????“

„Tak pa. A — hodně štěstí. Seš správná holka, lásco.“

Ťukne mi pěstí do ramene a zmizí.

„Víc než žena?“ hlesnu zdrceně. „To už nestačí žena — mám se snad rozkrájet, nebo co?“

A éterem se ke mně donese: „To by bodlo. Jinak ti z toho hrábne.“

„Lidská bytost by měla být schopna vyměnit plenku, naplánovat invazi, porazit prase, velet lodi, vyprojektovat stavbu, napsat sonet, vyrovnat účty, postavit zeď, napravit kost, zpříjemnit umírání, plnit rozkazy, udílet rozkazy, spolupracovat, jednat samostatně, řešit rovnice, analyzovat nové problémy, vykydat hnůj, naprogramovat počítač, uvařit chutné jídlo, zdatně bojovat, statečně zemřít.“

Robert A. Heinlein popisuje náplň všedních dní ženy ve středním věku

„Prozřetelnost všemu vyhradila čas. Není v naší moci ovládat výsledek — můžeme se jen snažit.“

Mahátma Gándhí popisuje všední den ženy středního věku ještě výstižněji

Kapitola první

7.00

Hodina seznamu

O pár let později

Zvoní budík. Probouzím se.

Jsem žena dnešní doby a dělám, co doba velí, takže jsem si nastavila budík o pět minut dřív, než zazvoní dětem. To proto, abych mohla prvních pět minut dne věnovat vděčnosti.

Jak je vděčnost blahodárná, jsem se dozvěděla před pár lety — od odborníků na Facebooku — a teď ji razím denně, asi jako by se denně měla cvičit jóga, ale tu nedělám, protože mě pomýšlení na ni jaksi zvráceně stresuje.

Naopak při provozování vděčnosti se náramně uvolním. Musíte si jenom pěkně hovět — a pak si v duchu vypočítáváte všechno, co vám přináší uspokojení. Já ráda vypočítávám a ráda jsem spokojená a v hovění jsem mimořádně dobrá, takže mě ta koncepce ihned oslovila. Otevírám s ní dny. A nemůžu si ji vynachválit.

Dnešní výčet vypadá následovně:

- 1) Nejsem bez domova.
- 2) Nejsem nemocná.

- 3) V rodině jsou taky všichni zdraví.
- 4) Manžel je fajn a nenudím se s ním.
- 5) Ještě mě nepropustili.
- 6) Čeká mě kafe!

Vylezu z postele. V poslední době si po ránu připadám trošku ztuhlá — ale stačí si od plic zahekat a jsem v pohodě.

„Jauvajs!“ ulevím si a belhám se na záchod. Uspokojivě se vyčůrám, zkontroluju, jestli jsem to nedostala — pro ženskou je toaleták něco jako výstup, lékařská zpráva o vnitřních pochodech —, zaznamenám, že ještě ne, vezmu telefon a neopomenu se vděčně zaradovat, že ho mám. Chci se podívat, jak dneska bude, abych si mohla promyslet, jestli potřebuju svetřík nebo ne, a jsem vděčná za vynález „vrstvení“. Ale když mrknu na mobil, vykoukne na mě to poslední, na co jsem se včera večer dívala: seznam.

Uvolnění je v mžiku to tam. Seznam mě provází celým životem. Vlastně můj život utváří. Coby permanentní připomínka, k níž si do mobilu každou chvíli něco připišu — sumář všeho, co musím udělat, ale k čemu jsem se ještě nedopracovala. Část položek na něm zůstává od chvíle, kdy jsem otěhotněla. Mladší ratolesti je sedm. Seznam představuje stinnou paralelu důvodů k vděčnosti. Protože při pětiminutovce vděčnosti se těším z toho, co jsem. Seznamem v podstatě neustále omlouvám, co — ještě — nejsem. Každá zralá žena si jím připomíná, že musí:

Koupit závěsy do ložnice.

Zařídít dětem pas.

Ostříhat kočkám dráčky.

Vyčistit odpady.
Vyplnit DP.
ZAČÍT BĚHAT.
Prasklina na parapetu — přelepit?
Koupit věšáčky na kabáty.
Zlikvidovat moly.
Vyměnit žárovky: koupelna, hala, ložnice
Lino ve sklepě
Dárek pro Caz
MEDITOVAT???
Zabukovat dovolenou
POSILOVAT PÁNEVNÍ DNO
Alergologie Nancy?
Penzijko
Vyměnit tělísko
Blbne splachování na záchodě
Puklina na umyvadle — vyměnit
Přečíst si Kapitál
Blechy
Střední škola Lizzie?
Autoškola
Jóga????? STREČINK????? Legíny?????
FAKTURY!
Objednat funkční sráč na online bankovníctví
Stěr děložního čípku

To je jen první stránka. Mám jich pět.

Všechny tyhle položky stojí mezi mnou a bezvadným životem.

Rozhodla jsem se přistupovat k seznamu s „pevným odhodláním“ — jsem vděčná, že žiju v jednadvacátém století, a nemusí tudíž obsahovat „agitaci za volební právo žen“ nebo „objev záření, aby mě paradoxně zabilo“.

Věřím v pilnou práci a snažím se s ní urvat, co se dá. Víím, že pokud nezdědíte bohatství, krásu a obzvláště bystrou a kurážnou mysl, sestává váš život víceméně ze seznamu úkolů, na jehož počátku stojí „uniknout pohlaví“ a na konci „uniknout zeměkouli“, takže nemá cenu naříkat si. Ačkoliv mě seznam tíží, nakonec se s jeho pomocí osvobodím — protože mě od štěstí a dokonalosti ženy s perfektní domácností, vyrovnanými účty, nadčasovým šatníkem pro všechny příležitosti, skvěle vychovanými dětmi, kariérou snů a pánevním dnem pevným tak, že si troufnu na kteroukoliv trampolínu, dělí pouhých pět stránek.

Po zralé úvaze zahrnu seznam okamžikem vděčnosti. Odmítám v něm vidět břímě. Kdepak. Je to můj průvodce životem. Stačí mi pečlivě přidělit každičkou hodinu konkrétnímu úkolu, abych ze sebe dokázala vymáčkout to nejlepší — a řekněme do roku 2020 bych si mohla všechno odfajfkovat. Do roku 2020 to rozhodně zmáknou. A pak konečně začnu doopravdy žít. Můžu si koupit trampolínu!

Natáhnu na sebe župan — ještě nikdy jsem ho neprohala pračkou. Na límci má krustu z kosmetiky. Už si vážně zaslouží vyprat! Přidám na seznam „vyprat župan“ a jdu dolů.

Protože jsem vdaná za fajn chlapa, se kterým se nenudím, a Pete je navíc i ranní ptáče, dělá už dětem snídani.

V kuchyni je strašně moc světla. Strašně moc.

Mám totiž kocovinu a zatím jsem se o ní nezmínila, protože jsem si ji zavinila sama a taky se s ní snažím statečně a důstojně poprat.

„Tak jak jste včera dopadli?“ ptá se zvesela Pete a staví dětem na stůl krabice lupínků a dalšího sypání. Protože

už jim je devět a sedm, nemusíme podlahu chránit fólií. Hned mi ze seznamu ubyla jedna starost!

„Jó, bylo to fajn. Hodně jsme toho probrali,“ odpovím a nenápadně spustím do skleničky vody dvě tabletky, aby ze mě kocovina co nejdřív vyšuměla.

„Probírání“ obnášelo mě a moje tři sourozence u nás na terase až do čtyř do rána a taky rozvod rodičů. Nějak se to mezi nimi poslední dobou vyhrotilo a ničím jiným jejich rozbroje skončit nemůžou. Probírali jsme je za pomoci ginu. Nedokážu si už tak docela vzpomenout, proč jsem si asi v jedenáct stoupla na židli a ubrečená zpívala „Everything’s Alright“ z *Jesus Christ Superstar*. Že se všechno spraví, jsem halekala sama.

„No, to jsem viděl na Twitteru,“ podotkne Pete.

Nepamatuju si, že bych něco sdílela. Zvednu mobil a hledám, jestli jsem tam něco dávala.

A vida. Dávala. Kolem půlnoci jsem zjevně měla potřebu podělit se o fotografii krekrů mezi prsty u nohou. Ta zdánlivá opilecká lehkovážnost si zatím vysloužila dvě pohružky znásilněním a někdo taky napsal, že moje nohy „nestojej za mrd“. Moje nohy!

Pustím se do mazání chleba ke svačině — abych tou obětavou činností dokázala, že teď už jsem zase střízlivá, a přesto přese všechno pořád starostlivá maminka — a zároveň volám Caz.

„Ahoj, hele, to jste mi nemohli zabránit, abych dávala na Twitter ty fotky krekrů?“ vyčtu sestře.

„Snažili jsme se o to asi tak půl hodiny,“ namítne. „Ale ty sis to nedala vymluvit. Pak jsi spadla. To už tě dneska nebolí?“

Nahmatám si bouli na zátylku. No jo. Už si vzpomínám. Ta skříňka mi cestou k zemi zasadila pořádnou šlupku. Vykouknu na terasu. Na stole zůstalo plno skleniček

a flašek. Uprostřed pod hromadou špačků zaznamenám Nancyin talířek s Malou mořskou vílou. Stáhnou žaluzii, aby ho neviděla.

„Mami! Jak si vyčistíš boty?“

Lizzie postavila na stůl tenisky. Původně bílou barvu překrylo bláto. Tkaničky se změnilly v žízály v blivajzu. Civím na ně. Panebože — takhle nějak to teď vypadá u mě v hlavě.

„Já ti je pak umyju, zlato. Vem si jiný.“

„Jenže já jiný nemám! Vyrostla mi noha! Říkalas přece, že mně koupíme větší!“

A jo. Do včerejšího shánění bot nám hodily vidle blechy. Musel se vystříkat barák. Všechno probíhalo hladce, dokud nám Bettyna nevezla otevřeným oknem dovnitř a nesjela se tím svinstvem — úplně jí přeskočilo a vyváděla, jako když to veterán z Vietnamu přežene s tripem. Veterinář ji na noc strčil do bedýnky, aby se „uklidnila“, a naučtoval si sto liber. Myslela jsem, že mě klepne. Za to by bylo šest koček. A mnohem lepších. Možná by si na rozdíl od ní nedělaly ze záhonu bylinek luxusně navoněnou toaletu.

Vezmu boty a houbičku a dám se do drhnutí. Pak zjistím, že hrubá strana houbičky je plná jehněčího tuku, což teniskám vůbec, ale vůbec neprospívá. Vytáhnu z botníku krabičku, kde máme věci na čištění bot, a gůglím „jak vyčistit bílé tenisky“.

„Hele, Cate — pamatuješ si vlastně, k čemu jsme včera večer došli?“ oťukává mě Caz z telefonu.

Uposlechnu doporučení kohosi na YouTube a vylovím z krabičky speciální kartáč na boty, abych je vydrbala. Proč jsou nejoblíbenější boty pro děti a dospívající z látky a mají bílou barvu? Koho mohlo napadnout vyrobit to, co permanentně přichází do styku se zemí, z toho

nejnevhodnějšího materiálu a odstínu? Kde je nějaká obuvnická logika, praktická úvaha? Tímhle podfukem nás kapitalismus prostě jenom nutí koupit si co čtyři měsíce další běloskvoucí pár.

„Včera,“ opakuje Caz už o něco naléhavěji. „Pamatuješ si snad, cos včera říkala, ne? Seš fakt odvážná — ale máš naši plnou podporu.“

Nic člověka nevyděsí tak, jako když ho někdo chválí za odvahu. Podobně jednou Caz ohodnotila můj účes — když jsem se černým mikádem snažila napodobit The Corrs. Následující tři měsíce jsem pak chodila v klobouku.

„No a co jsem teda říkala?“

Pete ukazuje na hodiny. Nejvyšší čas vyrazit do školy. Podám Lizzie oslizlou obuv.

„Sedni si k radiátoru,“ poradím jí vlídně, když do tenisek leze, a dívám se, jak čvachtá na autobus s Nancy v závěsu. Roztržitě zamávám.

„Bavili jsme se o tom,“ pokračuje Caz, „a všichni jsme se shodli, že když jsou naši na rozvod, nemůže se Andrew doma připravovat na maturitu. A tys prohlásila, že se může nastěhovat k vám.“

„To že jsem řekla?“ hlesnu přidušeně.

„No, že už máš doma dvě děti — takže třetí bude hračka!“ cituje mě Caz. „A že holky budou z bráchy nadšením bez sebe. ‚Čím víc pubertáků, tím větší přča!‘ jsi říkala.“

„A to jsem jako říkala tobě, jo?“ nechce se mi věřit. Musím si sednout. Pete mě sleduje a ze rtů mu odezírám: „Co se děje?“

„Ne — tos říkala jemu. Volalas mu a zvalas ho, ať se k vám nastěhuje. ‚Nebudeš přece poslouchat, jak se navzájem serou,‘ jsi říkala. ‚U nás budeš mít klid a mír. Ubytuju tě v pokoji pro hosty.‘ Pak jsi spadla.“

„Ale my žádnéj pokoj pro hosty nemáme!“ zařvu.

„Nejspíš jsi myslela podkroví,“ nadhodí Caz.

Podkroví! Tu jedinou dokonalou věc, kterou v životě mám? Moje útočiště, kam jsem si pověsila všechny svoje mapy Walesu a kde mám na polici celou Sue Townsendovou a kde — což je ze všeho nejdůležitější — se můžu zamknout a kouřit ze střešního okna?

„Andrew to bral všema deseti,“ dodává Caz. „Těší se, že konečně zasvětili neteře do *Červenýho trpaslíka* a jak to bude super!“

Sedím a civím na stůl. Zaznamenám, že si tu Nancy nechala krabičku s obědem. Budu se muset zastavit ve škole a hodit jí ho tam. Dělán to děsně nerada. Coby pracující matka tam chodím málokdy a lidi na člověku nenechají nitku suchou. Vždycky u brány narazím na nějakou maminku, která mi rozzářeně vpálí: „Jé, vás už jsme tu tak dlouho neviděli. Je všechno v pořádku?“

Naposledy jsem takhle jednu uzemnila slovy: „Pustili mě s elektronickým náramkem!“ a zřejmě tenhle druh humoru vážně nedokázala ocenit. Už na mě nikdy nepromluvila. Taky dobře — svým způsobem.

Zírám na tu pitomou krabičku. Panebože. Takže teď u nás bude bydlet ten klacek Andrew. A Pete o tom nemá ponětí. Ani holek jsem se nezeptala. Zrovna tohle teda rodinnou radou projít mělo. Bez ginu.

Zkusím si znovu zabroukat „Everything’s Alright“ z *Jesuse*, abych se uklidnila.

„No vidíš, přece sis vzpomněla,“ povzbudí mě Caz a típne hovor.

Vzápětí se mobil rozezní znovu. Volá Andrew.

„Čau ségra! Fakt dík! Už jsem sbalenej. Dorazím kolem oběda, jo?“

Na displeji se zobrazí další volající. Veterinář. Sakra!

Zapomněli jsme vyzvednout kočku. Další noc. Další stovka. Jak já tu bestii nesnáším.

Pokusím se vypustit páru posilováním pánevního dna. Pak si uvědomím, že jenom zatínám zadek, nechám toho, zapálím si a objednám přes internet sajrajt proti molům.

Dneska vezmu seznam útokem! Dosáhnu vítězství.
ZAKONČÍM DEN VDĚČNOSTÍ. TOHLE JSOU MOJE NEJLEPŠÍ
LÉTA.

Kapitola druhá

8.00

Hodina manželského sexu

Pete stojí u okna.

„Počkej si, *počkej*,“ pronáší a sleduje holky na zastávce. Já napjatě vyhlížím ze dveří.

„Ááááá — už nasedly!“ oznámí. Nespouští oči z odjíždějícího autobusu, zato už spouští kalhoty. Můžeme hned.

Jakmile děti v pátek ráno zmizí, zahajujeme den životně důležitou součástí našeho seznamu: pravidelným piglováním.

Okoukala jsem ten systém od kamarádky Sali. Podle ní se páry středního věku neobejdou bez plánování, protože je tak zaměstnávají potomci a pracovní povinnosti, že kdyby si sex nezapsaly do kalendáře pomocí šifry, kterou děti nerozluští — naše je „waka waka“, což v podstatě znamená „hupnem na to“ —, nenašel by se čas hupnout na to klidně měsíce, ne-li roky. Spontánnímu pomilování nebo sexu se můžete dál oddávat dle libosti, ale údržba i tady promaže soukolí a zajistí jeho chod. Snad každá osoba v dlouhotrvajícím vztahu občas marně vzpomíná,

kdy na to naposledy došlo, až jí sama představa sexu připadá spíš jako někdejší sen, téměř bláznivě neskutečná. Jako touha být Barackem Obamou nebo mít najednou křídla, případně být Barackem Obamou s křídly.

Děláme oba na sebe, takže si taky můžeme dovolit hupnout na to, respektive na sebe v pátek v osm ráno — jakmile dcery vypravíme do školy. Naučili jsme se čekat, dokud se na vlastní oči nepřesvědčíme, že opravdu nastoupily do autobusu, a to po incidentu z roku 2009, kdy se někdo vrátil pro věci na netbal a z kuchyně se ozvalo: „NECHOĎ SEM — SNAŽÍME SE TU CHYTIT KRYSU!“ — a sexuální výchova ratolesti se tak dost možná vrátila o pět let nazpátek.

Běžím se nahoru „připravit“. Zkraje našich námluv spočívala příprava v koupeli, holení nohou, čištění zubů včetně zubní niti, natažení samodržících punčoch a zapálení svíček pro patřičnou atmosféru. Začínali jsme hodinovým slovním předkrmem přecházejícím v dlouhou požívачnost v poduškách, po níž následovaly nášupy a zákusky pro oba.

O patnáct let později jenom zběžně převálím v puse ždíbec zubní pasty, vyplivnu ho, svlíknu si pyžamo a načechrám Venuši, aby ochlupení tolik nepřipomínalo starou kokosovou rohožku, ale spíš, no, novou kokosovou rohožku. Načež zahalekám: „TAK MŮŽEŠ, BROUKU — A HOĎ SEBOU! ZA CHVILKU NÁM PŘIJDOU UMEJT OKNA!“

Pete vyběhne po schodech, už bez kalhot, stáhne si tričko a přistoupí k posteli.

„Tomu říkám svůdná predehra.“

V manželství je třeba udržovat jiskru vzrušení. Na tom se shodnou všechny zdroje — od časopisů pro paní domu

až po přílišnou upřímnost řidiče taxíku, se kterým jsem kdysi jela. Převádí vás paměť jako most nad propastí až k tomu, co vás kdysi svedlo dohromady — ke dvěma mladým a zamilovaným jankům. Protože ti dva téměř ve všech ohledech zmizeli, a co se tenkrát kovalo ve výhni okouzlení a vášně, trvá díky tomu, že si navzájem dokážete připomínat každodenní povinnosti („Vydezinfikoval jsi kočce stehy?“) tak, aby to pokud možno neznělo jako výtky.

Oním nevyhnutelným vývojem je vinna ženská sexualita. Až na nějakou tu pozoruhodnou výjimku — například legendární spontánní číslo na záchodku Pret-A-Manger v roce 2007 — nám totiž zpravidla zabere delší dobu, než se na styk naladíme. Něco nás musí rozechvět, potřebujeme k tomu scénář — a zakomponovat do shonu vezdejšího pinožení předeheru, při níž bychom zatoužily rozhodit nožky, je potíž.

Samozřejmě se dá využít osvědčených postupů. Tu a tam zaslat během dne erotickou zprávu nejrůznějšími kanály, jak vám vřele doporučí sexuální terapeuti. „Žhavte libido už od rána a uvidíte, že ze sebe pak samou nedočkavostí strháte šaty,“ ujistí vás.

Sexuální terapeuti se přímo vyžívají v doporučování absolutních pitomostí — komu z nás se v dnešní době zpráva nezobrazí na několika zařízeních naráz? Na lascivní snímek vlastní prdelky, kterou po obědě odešlete manželovi, abyste mu udělala chutě, může doma velmi snadno připadnout malá všetečka a pak za vámi přijde s iPadem a dotazem: „Mami — proč jsi tátovi poslala fotku, kde jsou dvě šunky?“

A jsou-li ošemetná fota, slova jsou ještě zapeklitější. Mnohem zapeklitější. Já se slovy živím a coby spisovatelka pojednávám o obscenitě života častěji než většina, ale

když se pokouším vyjádřit — ať už na stránkách *Timesů* nebo abych esemeskou nažhabila manžela — myšlenky na sex, co při něm cítím nebo co by se mi líbilo, tápu ve vzduchoprázdnu. Ticho. Pátrám po slůvcích nebo slovních obrazech, ale nic nenacházím. Ženská sexualita má okleštěný, téměř mizivý lexikon.

Tak kupříkladu pohlavní vzrušení. Z toho by jednu jeblo. Hlavní projevy u žen totiž obnášejí a) zduření vulvy a b) produkci vaginálního sekretu. U našich mužských protějšků pak a) zduření penisu a b) ejakulaci. PANE BOŽE, TY DVĚ VĚTIČKY JSOU SAMÁ SPROSTÁRNA!

A teď si vezměme bohatou slovní zásobu, která popisuje mužskou stránku věci — narazíme na dychtivou přehlídku vojenského výraziva, při níž jde především o tvrdost a disciplínu: mají ho v pozoru, salutuje jim, dává k poctě zbraň, chystá se k palbě, případně staví stan, dělá rozcvičku, naběhne jim nebo prostě jen stojí.

Jejich cesta k vyvrcholení je lingvistickou oslavou pracovitosti a hojnosti: rube se, klátí, piluje, hobluje, šroubuje a špuntuje, mandluje se, žehlí, pucuje a vystříkává, servíruje se pořádná porce omáčky i plná mísa pudinku. Výčet synonym pro výkony jejich chlapáků a vytrvalců by zabral den.

Teď se pro srovnání můžeme podívat na dámy. Jak o sexuálním vzrušení mluvíme my? Jaká slova a obraty máme k dispozici? „Rozhozená“ — stačí mi podívat se na fotku Beastie Boys zamlada a jsem z nich celá rozhozená, ale mně nijak nevyhovuje představa, že rozhodím nohy jako vrata do garáže, že otevírám pozoruhodně objemnou a praktickou prostorou, kam se vejde všechno, co do ní nacpete. Takovým výrazem se sotva dá pyšnit

jako nějakým probuzeným King Kongem. Prostornost pochvy můžete stavět na odív leda tak ve shromáždění těhulí před porodem. Když ostatním vpálíte: „Teda holky, nechci se chlubit, ale já v ní náhodou mám místa dost — kam se na mě hrabete! Tudy to moje profrčí jako po másle! Bude to hračka. Jednou zatlačím a bude venku,“ místnost závistivě ztichne.

Za jiných okolností máme předstírat, že je vagča tak upjatá a čiperná zároveň, až s ní dokážeme zaškrtnit ruku gynekologovi. Hotová pastička na myši. Zaťatá pěst sexuálních hrátek.

„Nemůžu povolit víčko od marmelády!“ „Dej to sem — já to do sebe zaklíním. Mám stisk. Dokážu pořádně sevřít!“

Takže rozhozená ne. To mi rozhodně energii nedodá. Tím si ego honit nebudu. Rozhození mě nenavnadí. A nemám ani dojem, že bych textovkou „Jsem celá rozhozená“ vyslala k manželovi neodolatelnou nabídku.

Co tam máme dál? Jedna moje kamarádka říká: „Mně se z něj úplně napěnila“ — což velmi výstižně popisuje, co se ženám odehrává v kalhotkách, například když si Harrison Ford strčí v *Ostrém komandu* prst do pusy. Maura Higginsová v reality show *Love Island* vytrubuje pocity vlastní vagínky do světa dost často, takže víme, že se jí „přímo tetelí“. Pod tímhle rozkošným výrazem by se dala skrýt i hvězdná exploze, kterou nejedna z nás prožívá při pohledu na Marka Ruffala — i kdyby měl na hlavě vrabčí hnízdo a natahoval si pletenou vestu.

„To mi maže buchtičku“ zní roztomile — a dovedu si představit, že by se tak vyjádřila třeba slečna Marplová, měla-li by pokdy zahořet dejme tomu pro plukovníka ve výslužbě, leč stále ještě s jiskrou v oku. Ale proč by nám taky nemohla prostě „naběhnout“? Klidně bych si

vypůjčila nějakou tu pánskou metaforu. Bereme si jejich košile a ponožky, tak proč ne i sexy hlášky?

Jenže ani to dlouhodobě nic neřeší. Potřebujeme desítky vlastních výrazů — musíme si je samy vymyslet a používat, aby vyjadřovaly naše hnutí.

Kolikrát jsem si za ta léta musela sama prošlapávat cestičku, abych zprostředkovala vlastní nadřazenost buďto a) kamarádkám při popisu někoho, kdo mě dokáže rozrajcovat, nebo b) svým láskám, abych jim naznačila, že mají vypnout hudební dokument na čtyřce a pro změnu se dole věnovat mně.

„Linka už je nažhavená, miláčku!“ nebývalo od věci a příslušná generace milenců reagovala na zavrnutí „Mončičinka už se probouzí.“ Zamlouvá se mi i „Chceš proniknout do tajemství vulkánu?“ (čímž myslím ten svůj). Když už to nemůžu vydržet, prostě jenom ukážu na svoje přirození, zaúpím a na vysvětlenou dodám: „Něco se děje! Honem! Mrkni se mi na to, buď od té lásky!“

Pro nedostatek prostředků — tentokrát jazykových — ale většinou i tady saháme po výrazu „rozdělaná“. Míněno doslovně s tím aspoň u mě problém není. Vagča přijímá návštěvy, ale pěkně po jednom, do deseti večer. Pak už se nikdo nedozvoní, vagča zabouchne a uvolňuje se s útlým svazečkem povznášející poezie, v jedenáct zhasíná.

Nicméně slovníček pro vzrušení žen ještě oplývá hojností ve srovnání s nabídkou přijatelných pojmenování vaginálního sekretu. Protože „poševní sekret“ je z bláta do louže. Obsah vystihuje, ale nepoužitelnou formou. Vsadím se s vámi, o co chcete, že žádná ženská na světě v životě vášnivě nezacvrlikala: „Sáhni si, kolik vaginálního sekretu jsem vyprodukovala,“ když kroužila kolem

v negližé a připadala si neodolatelná. Zkrátka si to nedovedu představit. Protože to nepřichází v úvahu. Vědecky vyloučeno.

„Jsem úplně mokrá,“ je významově asi nejbližší označení — ale lze z něj vyvodit i to, že si dotyčná jenom sedla na politou židli nebo že trpí lehkou inkontinencí. Mužům se snáz říká, že „ztvrdli“, taky proto, že tvrdost se od nich všeobecně vyžaduje — o „tvrdých chlapech“ mluvíme obdivně i mimo ložnici —, ale když se mimo ložnici někdo zmíní o „mokrosti“, představíme si spíš nějakou tu nehodu z knížek a seriálů pro děti nebo konzervativní poslance z osmdesátých let, kterým nehověla radikální politika Margaret Thatcherové. Pokud máte při čtení předchozích pár řádků v rozkroku vyprahlou poušť, nejste samy. Z „mokrá“ se měním ve šmirglpapír.

No a „zvlhlou“ v roce 2017 zvolili za nejnenáviděnější slovo na světě. Vaginální sekret se dá lidově vyjádřit zhruba dvěma výrazy a polovinu z nich nemůže svět vystát. To je přímo kopanec do číči — ačkoliv se není čemu divit, protože „zvlhlá“, případně „vlhká“ nepůsobí vábně. Jakmile pomyslím na „zvlhlou vulvu“ — a tohle spojení vypouštím jen s největším sebezapřením —, vybaví se mi plíseň. Vážně. Plíseň na závěsu ve sprše. Nebo krapet upocená pička — asi jako zatavená šunka v ledničce. Styk, při němž jedna ze stran použije výraz „zvlhlá“, zaručeně skončí fiaskem. Se „zvlhlou“ jako mávnutím proutku změkne i ten největší tvrdák, a je po produkci. Do deseti minut od vyslovení toho zaříkávadla sedí dvojice, která si ani nevrzla, na kraji postele, oblíká se a rezignovaně objednává Uber. Slovo „zvlhlá“ je kazišuk, zločin na všech ovulvených. „Zvlhlou“ končí veškerá legrace.

Takže když nám „mokrá“ a „zvlhlá“ vypadly ze hry, musí si nadržaná moderní žena zase všechno udělat